

qasr 'castell del palau' > *Aznalcázar* etc.). Aquí és concebible una construcció (A)*bu ün-náqa* > **Boenaca* > *Boinaca*. També podríem suposar *buhäir náqi* 'estanyol *croupissant*', 'bassal d'aigua resclosida, térbola' (format amb *buhäir* el «nomen genericum» corresponent a *albufera*) i *náqi* participi actiu del verb *naqa* «croupir», amb una evolució un poc més complicada, a través de **bo(h)eirna*, per caiguda del *h*, que de vegades es perd sense passar a *f* (com en *albufera*). No descartem tampoc que hi vagin intervenir tant *buhäir* com *Abu-*, en el parlar confusionari, dels moriscos tortosins.

Encara que la terminació d'aquest nom recordi la dels noms enigmàtics *La Fornaca* i it. *torracca* (potser no relacionat amb *torracha/torratxa*, *DECat* VIII, 636a1 ss., 35), no poden tenir res a veure amb la del nom present (per a *La Fornaca*, on sembla que és només *-aca* el component, V. art. infra).

Boios, V. *Boivàs*

BOÏR, Poet de ~

Terme de Pego (xxxiii, 106.13). De l'àr. *bu'äir* di-²⁵ minutiu de *bi'r* 'pou' (cf. arts. *Albir* i *Biar*); el nexa -*äir* seria pres com forma de fonètica mossàrab = cat. *ï(r)*, com en *eir* < HĒRI = cat. (a)*bir*, pèit = cat. *pit*.

Boira, *Boire*, *Boiret*, *Boiro*, V. *Buira* *Boissezon* ³⁰ llgd., V. *Boixadors*

BOIVÀS, Son ~

(pron. *bóivàs*) poss. te. Montuiri (xl, 122.12), accentuat gràficament en el m. Masc. 27C10 i en el mapa municipal al 30000 *Son Boyvas* figura en el m. Despuig; *So'n Boyvas* (BDLC I, 60). N'hi ha un dupl. en te. de Campos, prop de Son Lledó, amb les variants ⁴⁰ *Boios* i *Boivàs* (xli, i m. Masc. 39G12). Són dos llocs ben diferents, separats per més de 30 k. Aqueixa repetició referma la impressió que es tracta d'un malnom, en ús viu, probablement contracció de *Bo-hi-vas* 'ja vas bé, ja...' irònicament; car el caràcter irònic de ⁴⁵ la petita frase es prestava també a una altra accentuació, ocasional, emfàtica, *Bò-i-vas* > *bóivàs* > *boïvos*.

BOIX

Usos toponímics i derivats del nom de la planta.

Boix. Llogaret de la Ribagorçana, agr. a Tragó.

PRON. MOD. (tots sense article): *bóix*, 1920, a Alguerri, Alfarràs i Torrelameu; 1956: a la Régola, i a ⁵⁵ Corçà (xv, 181, 191; 1957, a Tragó). *Gentilici*: *boixerols*, 1920. Avui, quasi despoblada.

DOC. ANT. 1179: *Buxi* (Kehr, *Papsturk*. 482). 1359: «loch del Boix» (*CoDoACA* XII, 22). Com explícit en el *DECat*. II, s. v., s'explica perquè fins allí, ⁶⁰

cap al S., no hi ha boix aproximadament enlloc; però els qui vénen de Lleida, Balaguer etc. és en aquesta obaga on comencen de veure's alguns boixos escaduers; i altres noms entre els que segueixen, poden tenir una explicació semblant, que no indica freqüència.

El Boix te. Odèn-Canalda (xxxviii, 156.9, i CATorras (*Pir. Cat.*, *Cardener*, 372b). *Coll de Boix*, poblat disseminat te. Alinyà (*Nom. C.E.C.*): ja *Collo de Boix* a. 1081 (doc., *Arx.* Solsona, on se cita també La Vansa); Serra del Boix te. Vallcebre (xxviii, 97.21, i CATorras, *Pir. Cat. Bgd.* 261b, 264a); i crec que és la mateixa, una pda. que s'estén fins al terme de Saldes (xxxviii, 65.4).

Coves de Boix te. Balones (xxxv, 70.10).

Font del Boix: en sé unes quantes: te. Castellar de N'Hug, de la banda de Puigllançada, 1922; te. St. Jude Cerdanyola (xxxviii, 113.17); te. La Vansa (xxxviii, 27.17).

L'Hostal del Boix te. Llobera Sols. (xlvi, 112.35).

Mas de Boix te. Mòll, de Morella (xxvii, 176.18); te. Albocàsser (xxviii, 91.3).

Riu Boix afl. dr. Segre te. *Meià*, provinent del Montsec (Vila Cunyer, *B. C. E. C.* XII, 304).

En fi, Castellfollit del Boix, per al qual veg. s. v. *Castellfollit*.

Com que el NP o cognom Boix està molt estès, i d'altra banda hi ha avui tendència a abusar de «En», hem de quedar en dubte, si alguns dels noms següents són verament postantropònims: Roca 'N Boix te. Vilar de Canes (xxviii, 87.13). La Sort de Boix, i Pou d'En Boix, de Dalt i de Baix a Culla (xxix, 62.5, 68.12).

La Boixa (1934) o Caseta de *La Boixa* te. Lluçena ³⁵ (xxix, 104.18); Cala de Boix, a la costa d'Eivissa (*Nomencl. Mar.*, núm. 107). En aquest i en *Boixa* variant de *Moixa* te. Felanitx (xli, 123.20), i en algun altre es podria sospitar que es tracta de l'eiv. *boix* 'infant', però crec que no. Cf. *Boixassa*, infra.

Boxo-rubí: «fa per B.R. miga pu<nyera> de civada», en un capbreu de censos de Navès, ms. S. XII, de l'*Arx.* de Solsona: com que és tot en català, no hi haurà -o llatinitzant: potser *Boxo-rubí* soldat des d'antic, i amb -u per tant mantinguda, i format com *Font-rubí*, *Querrubí*, *Ri(u)rubí*, de RUBEUS amb l'accent traslladat i significat 'boxeïdat rogenic': que és realment el color dels boixos, sobretot tardoral; si bé aquí es tracta del nom d'un mas contigu. Però veg. infra s. v. *Boixó* ⁵⁰ una explicació que sembla menys hipotètica.

DERIV. *Boixadera* 'vessant cobert de boixos'. Dos o tres a l'Urgellet: Séquia *boixadera* te. SdUrg. (xxxvii, 181.18); «Pont de *Boxadera*» en els suburbis de la SdUrg a. 1470 (*BABL* XI, 287). També havia designat un poblat, car en un doc. de 1168, no sols es parla de l'«aquam apud *Boxederam*», sinó dels «homines de *Boxadera*» i d'un «*Oldemarii de Boxadera*» (*Cart. de Trespunts*, § 1, pp. 11.8, 11.12 i 11.11). 2) Molt més al Sud, te. Cabó: coma de *Boxedera*, prop del Vi-